

LIGA LIDSKÝCH PRÁV

#2014

Porody před Evropským soudem

Rok 2014 přinesl Lize lidských práv a hlavně rodičkám dvě významná rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Zatím jsme se svými případy uspěli při prosazování svobody při porodu pouze částečně.

První případ Hanzelkovi proti České republice se týkal **práva ženy opustit se zdravým dítětem hned po porodu nemocnici** a odmítnout standardní hospitalizaci. Stěžovatelka byla po opuštění nemocnice přinucena soudem a policií vrátit se se zdravým novorozencem zpět. Když se navíc proti vydanému předběžnému opatření bránila odvoláním, bylo bezdůvodně odmítnuto.

Evropský soud shledal nejen **porušení práva rodiny na soukromí**, neboť šlo o zbytečně drastické opatření v citlivé době života rodiny, ale také **porušení práva na účinné opravné prostředky**. Na základě tohoto případu vydalo Ministerstvo zdravotnictví metodický

pokyn umožňující propuštění novorozence na žádost rodičů hned po porodu.

Druhý případ Dubská proti České republice, který pojednával o **právu ženy родit дома s porodní asistentkou**, skončil zatím neúspěšně. Soud posoudil otázku zdravotní péče u porodu doma jako oblast, ve které stát požívá širokého uvážení, a **neshledal porušení práv stěžovatelky**.

Na druhou stranu **soudci doporučili státu, aby zajistil respektování práv rodiček**, neboť v tomto ohledu jsou podle nich podmínky v českých nemocnicích „sporné“. Také vyzvali stát, aby zohledňoval ve

své zdravotní politice lékařský vědecký vývoj.

Výsledek v kauze domácích porodů ovšem není definitivní a může být zvrácen, neboť stěžovatelka se s naší pomocí obrátila na velký senát Evropského soudu pro lidská práva. Zde **chceme prosadit právní názor, že volba okolností porodu včetně místa porodu je právem a svobodou ženy** a stát by je a jejich děti neměl trestat odpíráním

možnosti zajistit si zdravotní péči u porodu doma.

Otázka možnosti **volby domácí či komunitní péče namísto péče v nemocnici a institucích** se netýká jen porodů, ale i pacientů se zdravotním postižením či seniorů, jejichž práva Liga také hájí.

Zuzana Candigliota, právnička spolupracující s Ligou lidských práv

Liga lidských práv

Naší vizí je spravedlivá, svobodná a angažovaná společnost pro všechny. Jsme nezisková organizace, která pomáhá lidem, aby znali svá práva a aktivně je prosazovali. Vyhráváme soudní spory na straně slabších, vydáváme odborné analýzy a systémová doporučení, ale i srozumitelné právní příručky pro veřejnost. Prosazujeme systémové změny, které zlepšují kvalitu života v České republice.

„Podporujeme právo na **svobodnou volbu a individuální rozhodování** ve zdravotnictví a zvyšujeme **povědomí pacientů o jejich právech.**“

Na našem nejnavštěvovanějším webu ferovanemocnice.cz jsme zveřejnili manuál o nahlížení do zdravotnické dokumentace i vzor stížnosti pro rodičky kvůli nezákonnému poplatku za otce u porodu. Bezplatná právní poradna jako každý rok zodpověděla stovky dotazů pacientů.

Evropský soud pro lidská práva nám dal za pravdu v tom, že nelze ženám a jejich zdravým dětem bránit v dřívějším odchodu z porodnice. Na druhou stranu ale zatím nepotvrdil právo rodiček zvolit si domácí porod s porodní asistentkou. Více informací naleznete v úvodním slově.

Byli jsme přizváni do nové pracovní skupiny k porodnictví při Radě vlády pro rovné příležitosti žen a mužů. Cílem skupiny je přispět k dodržování práv žen a k umožnění větší volby okolností porodu a zdravotní péče.

Upozornili jsme poslance, že podmínka kompletního očkování pro přístup dětí do dětské skupiny je nepřiměřená a medicínsky **neodůvodněná**. Náš pozměňovací návrh, který převzala a upravila poslankyně Nina Nováková, se ale nepodařilo prosadit. V současnosti tak do registrované dětské skupiny mohou být přijaty pouze řádně očkované děti.

Uspořádali jsme setkání právních expertů a společně vytvořili vizi, jak by mělo vypadat porodnictví při **respektování základních lidských práv a potřeb žen a dětí**. Dospěli jsme k tomu, že ideální stav by měl zajišťovat dostupnost informací a možnost volby péče, nediskriminační úhradu péče pojišťovnamí, profesionální zdravotníky, jasnou a předvídatelnou právní úpravu a efektivní řešení stížností.

V případě autistického chlapce, kterého odmítlo přijmout ke vzdělání 13 běžných škol, jsme podali stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva (Hrazdíra proti České republice). Ve Štrasburku pokračujeme také v zastoupení pana Červenky, kterého jeho opatrovnice proti jeho vůli na několik měsíců „uvěznila“ v domově se zvláštním režimem Letiny.

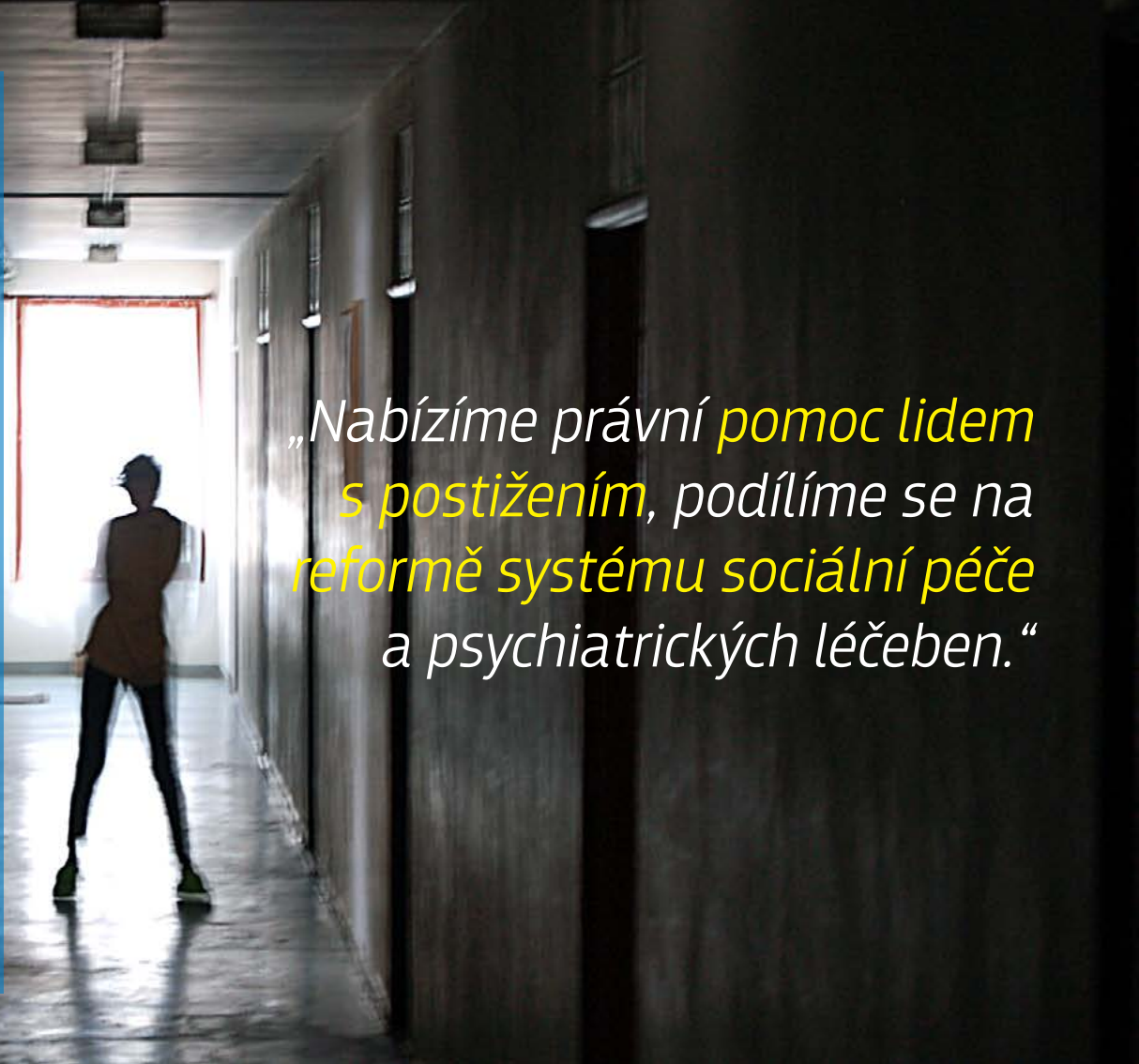
Monitorovali jsme způsob, jakým soudy využívají novou právní úpravu v občanském zákoníku ohledně opatrovnictví a institutů podporovaného rozhodování. Bohužel jsme museli konstatovat, že bez důkladného školení a zvyšování povědomí ze strany vlády se zatím jedná o změnu pouze formální.

V září jsme ve spolupráci s českou Národní radou osob se zdravotním postižením a Centrem advokacie duševně postižených (MDAC) podali stínovou zprávu k Výboru OSN

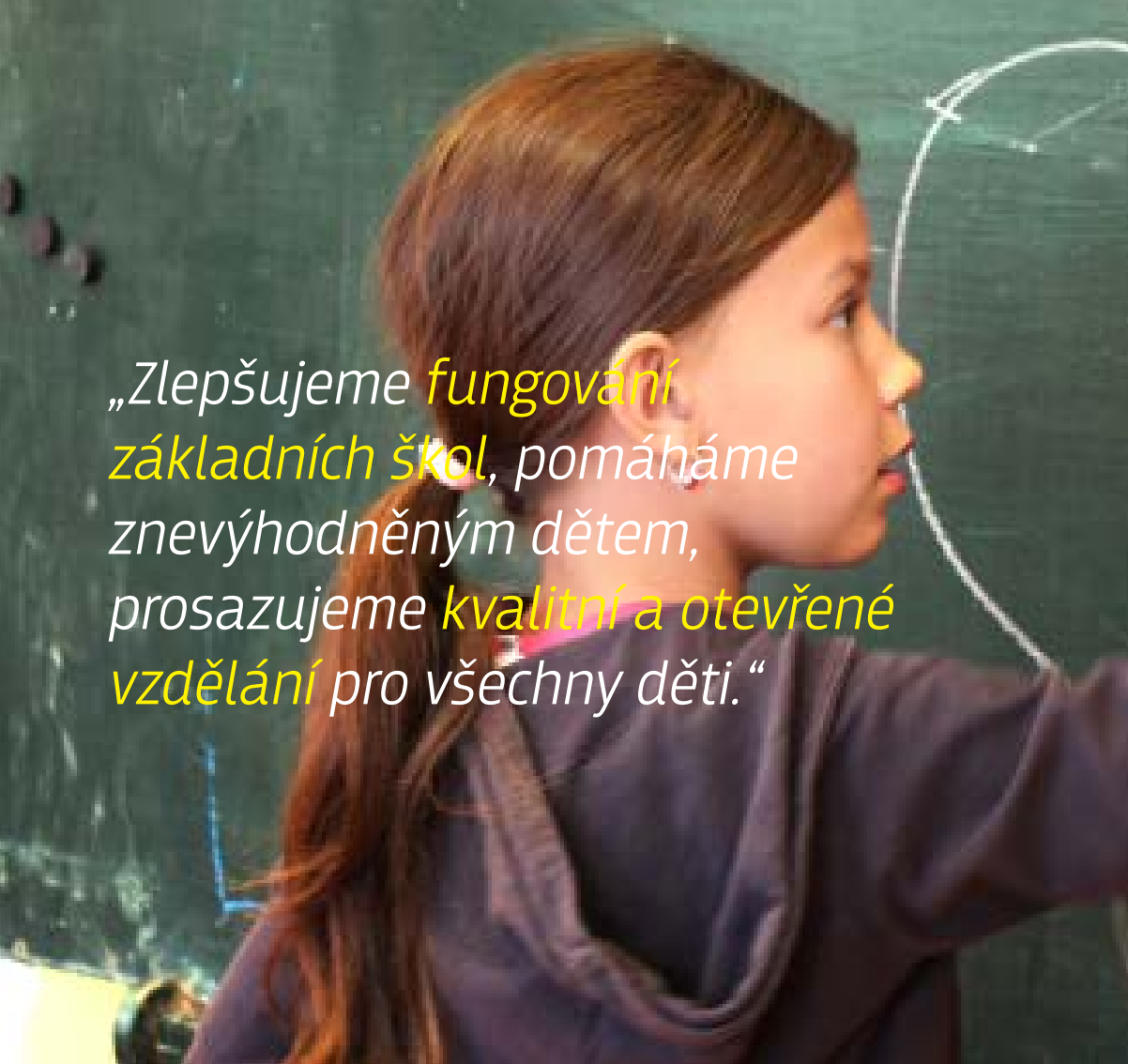
pro práva osob se zdravotním postižením. Zpráva poukazovala na konkrétní oblasti, ve kterých Česká republika selhává při naplňování Úmluvy, například nadměrné umísťování dětí s postižením do ústavů, nepřístupnost veřejné dopravy či problémy klientů ústavních zařízení.

Stali jsme se členy pracovní skupiny pro reformu psychiatrické péče na ministerstvu zdravotnictví, ve které brojíme proti nelidským a ponižujícím praktikám v psychiatrii.

Uspořádali jsme dva LARPy (Live-Action-Role-Play), na nichž si mohli účastníci na vlastní kůži vyzkoušet, jaké je to být pacientem zavřeným proti své vůli v psychiatrické léčebně, či být členem personálu, který o pacienty pečuje. Doufáme, že podobné akce pomůžou rozptýlit některé předsudky panující v české společnosti.

„Nabízíme právní **pomoc lidem s postižením**, podílíme se na reformě systému sociální péče a psychiatrických léčeben.“

„Zlepšujeme **fungování základních škol**, pomáháme znevýhodněným dětem, prosazujeme **kvalitní a otevřené vzdělání** pro všechny děti.“

Podali jsme tři antidiskriminační žaloby kvůli diskriminaci dětí s postižením ve vzdělávání. Ve dvou případech museli rodiče doplácet až 3000 Kč měsíčně na vzdělávání svých dětí, což je v rozporu s právem na bezplatné vzdělávání. Odpovědnost zde nese ministerstvo školství – za absenci takového systému podpory dětí s postižením, který bezplatné vzdělávání zajistí.

Podíleli jsme se na přijetí nového znění školského zákona, které by dle slov ministerstva školství mělo být průlomem v rovném přístupu ke vzdělání. Nový školský zákon zakotvuje právo žáka na účast na vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu a bezplatná podpůrná opatření, která jeho znevýhodnění vyrovnají.

Vyvinuli jsme a otestovali nástroj pro evaluaci školy v oblasti kvality a otevřenosti. Díky němu se nám jako jediným v České republice daří

exaktně zjišťovat, jak na tom základní školy jsou a hlavně na čem by měly pracovat.

Spolupracovali jsme s deseti základními školami, které usilují o zlepšení kvality a otevřenosti vzdělávání. Společně jsme vyhodnocovali výchozí stav, stanovili oblasti rozvoje a naplánovali kroky vedoucí k opravdové změně. Pět z nich za svou práci získalo náš certifikát Férová škola. Tím oceňujeme školy, které vytvářejí spravedlivé prostředí pro všechny děti bez rozdílu. Celkem jsme formou konzultací a supervize podpořili 204 pedagogů, což bude mít v dlouhodobém horizontu pozitivní dopad na cca 2500 žáků těchto škol.

Současně jsme díky školám zveřejnili již 70 příběhů zdravotně či sociálně znevýhodněných žáků, kteří mají to štěstí a navštěvují běžnou základní školu společně s ostatními dětmi ze svého okolí.

V programu Férové dětství jsme se v roce 2014 věnovali především ochraně práv dětí pod dolní hranicí trestní odpovědnosti, které čelí podezření ze spáchání protiprávního činu. Připravili jsme podnět pro Výbor pro práva dítěte při Radě vlády pro lidská práva vyzývající k přijetí nezbytných legislativních změn, který byl v dubnu schválen. V září jsme vydali a na kulatém stole představili komplexní systémové doporučení, týkající se této problematiky.

Připravili jsme alternativní zprávu pro Výbor OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva a osobně jsme se zúčastnili jednání Výboru, kde jsme měli příležitost jeho členy upozornit na systémová porušování práv dětí v České republice. Ve dvou případech Evropského soudu pro lidská práva, týkajících se dětí v konfliktu se zákonem, jsme podali amicus curiae.

Zahájili jsme práci na novém projektu zaměřeném na posílení právního postavení dětí v ústavní péči a zajištění toho, že ústavní péče bude využívána pouze jako krajní prostředek a na nezbytně nutnou dobu. Ve spolupráci s organizací Vteřina poté jsme začali provozovat internetovou právní poradnu pro děti v ústavní péči.

Mnoha ohroženým dětem a jejich rodinám jsme poskytli bezplatnou právní pomoc ve formě konzultace nebo právního zastoupení. Takto jsme pomohli např. šestnáctileté dívce dostat se z diagnostického ústavu do předpěstounské péče nebo zrušit rozhodnutí o nařízení předběžného opatření, na základě kterého byl pětíměsíční chlapec umístěn do kojeneckého ústavu (dětského centra). V září jsme podali ústavní stížnost proti déletrvajícímu odebrání dítěte na základě předběžného opatření, které neobsahovalo žádné odůvodnění.

„Bojujeme proti zbytečnému odebrání dětí z rodin, podporujeme pěstounskou péči a poukazujeme na nepřipustnost ústavní péče o děti.“

„Pomáháme obětem **policejního násilí** a usilujeme o účinné **vyšetřování násilí** a špatného zacházení.“

Po dvou letech fungování Generální inspekce bezpečnostních sborů jsme v analýze a systémovém doporučení upozornili na to, že se nová instituce „utrhlá z řetězu“. Inspekce zejména neplnila svůj hlavní úkol vyšetřovat špatné zacházení a neexistovaly účinné kontrolní mechanismy této instituce. Státní zastupitelství odmítlo vyšetřit naše trestní oznámení na zneužívání pravomoci uvnitř inspekce.

Vyhráli jsme u Ústavního soudu dílčí část případu seniora, který se již roky soudil s městem Znojmo o omluvu a odškodnění za **nezákonný postup strážníků**. Ti mu zabránili účastnit se jednání zastupitelstva a rozdat zastupitelům svůj článek o korupci ve městě. Ústavní soud shledal porušení jeho práva na spravedlivý proces kvůli tomu, že jeho případ byl odebrán zákonému soudu.

Pomáhali jsme obětem policejního násilí domoci se spravedlnosti. Žena, kterou s rasistickým podtextem napadli a obtěžovali policisté, se obrátila na Evropský soud pro lidská práva. Příznivci squattingu, které policisté zbili na bývalém pražském squatu Milada, se obrátili na správní soud. V obou případech podle nás Generální inspekce ve vyšetřování incidentů selhala.

Ministerstvo spravedlnosti nám dalo za pravdu, že Krajský soud v Brně nemůže zakazovat účastníkům řízení pořizovat audionahrávky soudního jednání. Možnost nahrávání je podle Ústavního soudu součástí práva na spravedlivý proces a umožňuje bránit se proti nesprávné protokolaci. Ministerstvo seznámilo se svým stanoviskem pracovníky soudu.

Naše práce by nebyla možná bez podporovatelů z řad nadací, firemních i individuálních dárců, kterým bychom touto cestou chtěli poděkovat.

Pro firmy pořádáme každoročně v červnu Liga cup – sportovní benefiční turnaj v malé kopané a beachvolejbalu. V Brně a Praze se turnaje pod záštitou rakouského velvyslanectví zúčastnily na dvě desítky firem, které díky startovnímu podpořily Ligu lidských práv částkou převyšující 600 tisíc korun.

Výtěžek z turnaje použijeme tradičně na podporu bezplatné právní poradny pro pacienty s názvem Férová nemocnice. Pro velký zájem jsme v roce 2014 uspořádali také první ročník zimního Liga Cupu ve volejbalu. Fotografie i videa z proběhlých ročníků včetně odkazu na

reportáže v České televizi najdete na nových stránkách ligacup.cz.

V roce 2014 se nám podařilo navázat partnerství se dvěma novými firemními nadacemi. První z nich, Nadační fond rodiny Ůrlických, podpořil částkou 100 tisíc korun projekt Férová škola podporující vzdělávání znevýhodněných dětí.

Druhá nadace, Fond pomoci Siemens, podpořil částkou 118 tisíc korun projekt Férová nemocnice, konkrétně pak rozšíření poradny o sekci zaměřenou na práva seniorů a problematiku lidí umístěných v léčebnách dlouhodobě nemocných.

Velký dík patří také individuálním dárcům, kteří sympatizují s našimi tématy a podporují nás pravidelným či jednorázovým darem v rámci klubu přátel Lidi Ligy.

Na stránkách lidiligy.cz si zájemci mohou založit i vlastní crowdfundingovou kampaň spojenou s osobní výzvou (např: přestanu kouřit, uběhnu maraton, vzdám se narozeninových dáreků, uspořádám večírek na pomoc Lize apod.) a spolu se svými přáteli podpořit některý

z našich projektů, který je nejvíce zaujme. Díky vám jsme takto v roce 2014 získali částku 201 tisíc korun. Děkuje, že pomáháte s námi!

lidiligy.cz

Publikace

Zpracovali jsme „Analýzu možnosti vytvoření institutu profesionálního opatrovníka a podpůrce v ČR“, která obsahovala doporučení pro stát jak vytvořit prostředí, které by umožňovalo lidem s postižením využívat podpory bez nutnosti zásahu do jejich svéprávnosti.

Vydali jsme **právní analýzu mezinárodních dokumentů**, metodologii o tom, jak postupovat při hodnocení dodržování lidských práv, **komparativní analýzu restorativních přístupů k mládeži** i **právní manuál určený kurátorům pro děti a mládež** o tom, jak chránit práva těchto dětí v řízení o činu jinak trestném.

Spolu s Centrem advokacie duševně postižených (MDAC) jsme vydali analýzu „**Klecová lůžka a používání omezovacích prostředků v českých psychiatrických zařízeních**“, která byla výsledkem našich návštěv z předchozího roku. Vyplynulo z ní, že **zavírání do klecí a kurtování psychiatrických pacientů je v léčebnách na denním pořádku**, ať už z důvodu nedostatku personálu, nebo zažité ústavní praxe.

Pro ohrožené rodiny jsme vydali manuál „**Jak postupovat v krizových životních situacích**“, který se věnuje otázkám souvisejícím s výživným, dluhy, exekucemi a bezplatnou právní pomocí.

Ligový tým

Zuzana Candigliota | Kateřina Červená | Zuzana Durajová | Martin Dutkiewiç Petr Hanslian | Anna Hofschneiderová | Kamila Holoubková | Petr Jeřábek | Ivo Keisler | Katarína Krahulová | Denisa Kramářová | Magda Kucharičová | Olga Kusá | Kateřina Mášová | Maroš Matiaško | Dan Petrucha | Jana Pudíková | Barbora Rittichová | Kristýna Srnčová | Monika Tannenbergerová | Marek Zemský

Leadership / statutární výbor

Kateřina Červená – stratég € projektové vedení | Monika Tannenbergerová – koučka :) vedení vztahů | Zuzana Durajová – supervizorka § lidskoprávní vedení Dan Petrucha – kreativec @ vedení komunikace

Členská rada

Stav ke konci roku 2014: Magda Kucharičová (zaměstnankyně) | David Zahumenský (advokát) | Michal Vašečka (sociolog) | Tomáš Mitáček (podnikatel)

Sociální podnik LLP Vision

LLP Vision jsme založili v roce 2012 s cílem finančně podpořit aktivity Ligy a zároveň posílit její témata a šířit její hodnoty. Organizujeme vzdělávací semináře, jejichž hlavním cílem je posílení profesních kompetencí odborníků, kteří denně pracují s klienty ústavů či žáky a zaslouží si naši podporu. Semináře školí především zaměstnanci Ligy, kteří jsou odborníky v daném tématu a zároveň umí problematiku podat lidským a srozumitelným způsobem.

V roce 2014 jsme se zaměřovali především na **školení pro pracovníky v sociální oblasti**, přičemž jsme reagovali na změny v novém občanském zákoníku, který vstoupil v platnost na začátku roku 2014. Ve druhém pololetí jsme začali organizovat také **semináře z oblasti školství, které navazují na jeden z dalších projektů Ligy – Férovou školu.**

Jsm rádi, že jsme se mohli díky našim kurzům v **roce 2014 seznámit s více než 900 skvělými lidmi.** Velký podíl na úspěšnosti našich seminářů mají lektori – odborníci z řad Ligy, kteří svým nadšením pro danou problematiku a profesionalitou přispívají ke spokojenosti účastníků.

llpvision.cz

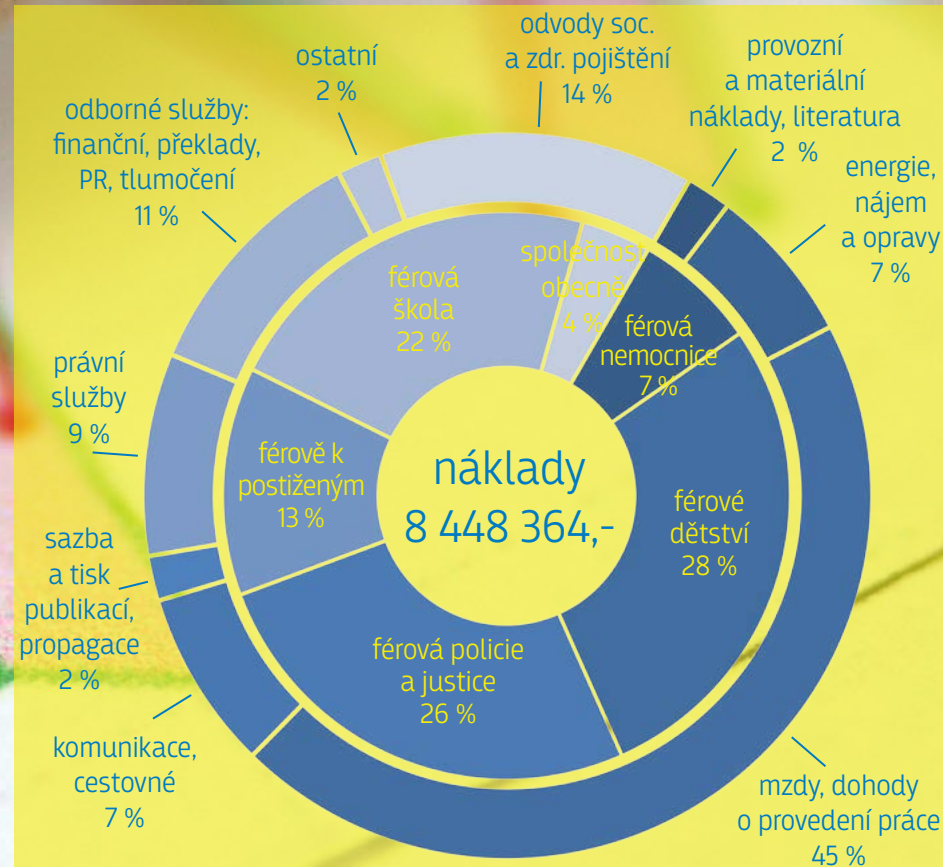
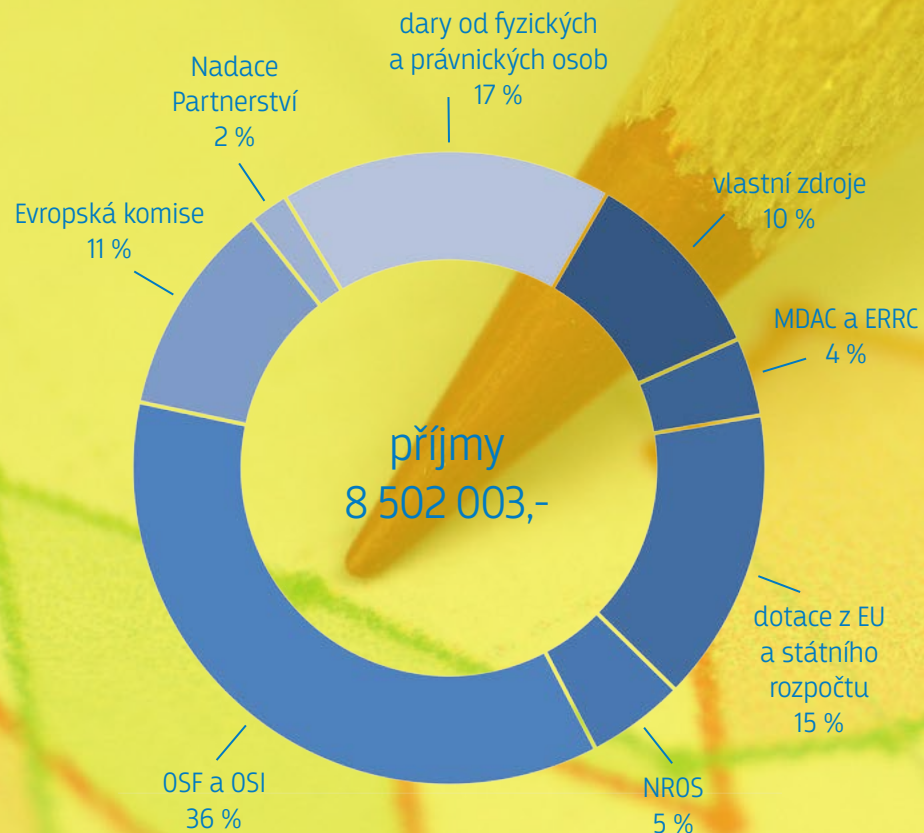
Dobročinný obchůdek Šuplig

Na podzim jsme v Brně na Cihlářské ulici 1 převzali zavedený dobročinný obchůdek, který jsme s pomocí dobrovolníků zrekonstruovali a pojmenovali Šuplig. **Lidé do našeho obchodu nosí věcné dary a my je prodáváme. Takto získané finance přispívají na fungování Ligy lidských práv.**

suplig.cz

LIGA LIDSKÝCH PRÁV

Burešova 6, 602 00 Brno
Londýnská 31, 120 00 Praha 2
tel.: +420 545 210 446
e-mail: brno@llp.cz

IČO: 26600315
č. účtu: 180068538/0300
ID datové schránky – nuaa9sr

Najdete nás také na [Facebooku](https://www.facebook.com/liga.lidskych.prav) – facebook.com/liga.lidskych.prav, [Twitteru](https://twitter.com/LLPCzech) – @LLPCzech a [Linkedlnu](https://www.linkedin.com/company/league-of-human-rights) – linkedin.com/company/league-of-human-rights

Liga lidských práv © 2015 | editor a grafik: Dan Petrucha

www.llp.cz
www.ferovaskola.cz
www.ferovanemocnice.cz
www.ferovapolicie.cz
www.ferovajustice.cz
www.ferovamedia.cz
www.lidiligy.cz
www.ligacup.cz
www.llpvizion.cz
www.hrdinou.cz
www.suplig.cz

Děkujeme dobrovolníkům...

Křištofu Adámkovi
Michaela Adamusové
Nele Armutidisové
Natalii Baňasové
Věře Bezděkové
Jiřímu Bezděkovi
Kamile Burgetové
Vojtovi Čápovi
Katce Čarné
Tereze Čejkové
Táni Červené
Tereze Červené
Haně Dybové
Šárce Duškové
Vladce Fojtů
Kataríně Hečkové
Petře Hoferkové
Zuzaně Jandusové
Jindřichu Jilkovi
Nataši Jursově
Janě Kaděrově
Vladimíru Klíčovi

Ondřeji Klusovi
Davidovi Kopeckému
Radimovi Kostlivému
Ivance Kotrlé
Marcele Kozáčkové
Janu Krpatovi
Alžbětě Kundratové
Veronice Lapšanské
Jaromíru Lorencovi
Kláře Lukášové
Ingrid Malecové
Janu Martínkovi
Denisi Mášovi
Nině Matouškové
Daně Mazlové
Tereze Papouškové
Vladimíru Pekařkovi
Dominice Prinzové
Alžbětě Příkaské
Petře Roupové
Vítězslavu Řešátkovi
Janě Srnčové

Matěji Strítěskému
Janě Sychrové
Petře Masopust Šachové
Gabriele Šánové
Tereze Šíblové
Stanislavě Sládekové
Gabriele Staňkové
Aleně Švaříčkové
Petře Teplíčkové
Martě Vančurové
Lence Vavrušové
Jolaně Venenyové
Miroslavu Vořechovskému
Natalii Vlachopulosové
Štěpánu Zounekovi

Dále lidem z Vteřiny
poté, výzkumníkům
projektu Oxford Pro
Bono Publico a KISK
Masarykovy univerzity.

600 000
výtěžek
z Liga cupu

385
citací Ligy
v médiích

238 000
návštěvníků
on-line poradny

+ 1100
fanoušků
na Facebooku

18
tiskových
zpráv

1800
odběratelů
newsletterů